

การวิจัยแบบผสมผสาน: แนวทางและการประยุกต์ใช้ในงานวิจัยเกี่ยวกับการข้ามวัฒนธรรมและผู้ประกอบการ

Mixed Methods Research: Approaches and Applications in Cross-Cultural and Entrepreneurial Studies

พัฒนพินันท์ อยู่สำราญ, ดนุพล แสงนาค และ อัญชิษฐา ภูอุดม
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Patpinan Yusamran, Danupon Sangnak and Aunchistha Poo-Udom
Kasetsart University

ประวัติย่อ

1. นางสาวพัฒนพินันท์ อยู่สำราญ (Corresponding Author) นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชานวัตกรรมการและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม คณะอุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน e-mail: patpinan.y@ku.th

2. อาจารย์ ดร.ดนุพล แสงนาค อาจารย์ คณะอุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน e-mail: danupon.s@ku.th ความเชี่ยวชาญ การจัดการ บริหารธุรกิจ

3. อาจารย์ ดร.อัญชิษฐา ภูอุดม อาจารย์ คณะอุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน e-mail: aunchistha.p@ku.th ความเชี่ยวชาญ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ บริหารธุรกิจ

Revised: March 2, 2025; Revised: August 19, 2025; Accepted: August 21, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research: MMR) เป็นแนวทางที่ผสมผสานวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเข้าด้วยกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและลึกซึ้ง เหมาะสำหรับการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมที่มีความซับซ้อน เช่น การข้ามวัฒนธรรมและผู้ประกอบการ บทความนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) อธิบายหลักการและแนวทางสำคัญของการวิจัยแบบผสมผสาน เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่เชื่อถือได้ 2) นำเสนอกรณีศึกษาและงานวิจัยที่ประสบความสำเร็จในการประยุกต์ใช้ MMR ในประเด็นการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและผู้ประกอบการ โดยเฉพาะในบริบทที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมในโลกธุรกิจปัจจุบัน และ 3) เสนอแนวทางการประยุกต์ใช้ MMR ในการศึกษาผู้ประกอบการที่ต้องเผชิญกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อใช้วางแผนกลยุทธ์ทางธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ บทความยังชี้ให้เห็นถึงศักยภาพของ MMR ในการผสมผสานข้อมูลเชิงปริมาณที่สะท้อนภาพรวมกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ให้รายละเอียดเชิงลึก พร้อมทั้งเสนอแนวทางออกแบบงานวิจัยในอนาคต ตลอดจนข้อดีและข้อจำกัดของการใช้ MMR เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมที่ซับซ้อน

คำสำคัญ: การวิจัยแบบผสมผสาน, การวิจัยเชิงปริมาณ, การวิจัยเชิงคุณภาพ, การข้ามวัฒนธรรม, ผู้ประกอบการ

Abstract

Mixed Methods Research (MMR) is an approach that integrates quantitative and qualitative methods to provide more comprehensive and in-depth insights. It is particularly suitable for studying complex social phenomena, such as cross-cultural interactions and entrepreneurship. The objectives of this article are: 1) to explain the key principles and approaches of MMR in order to obtain reliable and comprehensive findings. 2) to present case studies and examples of successful research that applied MMR in cross-cultural communication and entrepreneurship, especially in the context of cultural diversity in today's business world. and 3) to propose practical applications of MMR in studying entrepreneurs who face cultural diversity, enabling them to plan effective business strategies. Furthermore, this article highlights the potential of MMR in combining quantitative data that illustrates general patterns with qualitative data that provides detailed contextual insights. It also offers guidelines for future research design, as well as discusses the advantages and limitations of MMR as a useful framework for investigating complex social phenomena.

Keywords: Mixed Methods Research, Quantitative Research, Qualitative Research, Cross-cultural Studies, Entrepreneurship.

บทนำ

ความจำเป็นของการวิจัยแบบผสมผสานในการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคม

การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research – MMR) เป็นแนวทางการวิจัยที่รวมเอาวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เข้าไว้ด้วยกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งและรอบด้านเกี่ยวกับประเด็นที่กำลังศึกษา (Creswell & Plano Clark, 2018) MMR มีความสำคัญอย่างยิ่งในการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคม เนื่องจากปัญหาทางสังคมมักมีความซับซ้อนและมีหลายมิติ วิธีการเชิงปริมาณช่วยให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลในระดับมหภาค (macro-level) และระบุแนวโน้มทางสถิติ ขณะที่วิธีการเชิงคุณภาพช่วยให้สามารถเข้าใจบริบท แรงจูงใจ และมุมมองของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้อย่างลึกซึ้ง (Teddlie & Tashakkori, 2009) ตัวอย่างเช่น การศึกษาพฤติกรรมของผู้ประกอบการในบริบทข้ามวัฒนธรรม จำเป็นต้องอาศัยทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ เช่น ข้อมูลประชากรศาสตร์ของผู้ประกอบการ หรืออัตราความสำเร็จของธุรกิจในแต่ละวัฒนธรรม และข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจทางธุรกิจ (Brannen, 2004)

ข้อจำกัดของการใช้เพียงวิธีเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจะมีจุดแข็งของตนเอง แต่การใช้เพียงวิธีการใดวิธีการหนึ่งอาจทำให้ผลการวิจัยขาดความสมบูรณ์ ดังนี้

1. ข้อจำกัดของวิธีเชิงปริมาณ

1.2 เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงตัวเลขและสถิติ ทำให้บางครั้งอาจมองข้ามมิติทางวัฒนธรรมและความรู้สึกของผู้เข้าร่วมวิจัย (Johnson & Onwuegbuzie, 2004)

1.3 ไม่สามารถอธิบายเหตุผลหรือแรงจูงใจเบื้องหลังพฤติกรรมของมนุษย์ได้อย่างละเอียด

2. ข้อจำกัดของวิธีเชิงคุณภาพ

2.1 มีข้อจำกัดในเรื่องความสามารถในการสรุปผลไปสู่กลุ่มประชากรที่กว้างขึ้น เนื่องจากใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก (Morse, 1991)

2.1 ผลการวิเคราะห์อาจขึ้นอยู่กับอคติความของนักวิจัย ทำให้เกิดความลำเอียง (bias) ได้ง่าย (Creswell & Plano Clark, 2018)

2.3 การวิจัยแบบผสมผสานจึงเป็นแนวทางที่ช่วยแก้ไขข้อจำกัดของแต่ละวิธี โดยใช้ข้อมูลจากทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพร่วมกันเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่น่าเชื่อถือและครอบคลุมมากขึ้น (Greene, 2007)

ตัวอย่างงานวิจัยที่ใช้ MMR ในการศึกษาเรื่องการข้ามวัฒนธรรมและผู้ประกอบการ

MMR ได้รับความนิยมอย่างมากในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การข้ามวัฒนธรรม (Cross-Cultural Studies) และ ผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) เนื่องจากสามารถช่วยให้เข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและแนวคิดของผู้ประกอบการในแต่ละประเทศได้อย่างลึกซึ้ง

กรณีศึกษา 1 การศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการปรับตัวของผู้ประกอบการข้ามวัฒนธรรม

Brannen (2004) ศึกษาพฤติกรรมของผู้ประกอบการในบริบทวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยใช้แบบสอบถามเชิงปริมาณเพื่อวัดระดับการปรับตัวของผู้ประกอบการในแต่ละประเทศ และใช้การสัมภาษณ์เชิงคุณภาพเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของพวกเขา

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์ทำงานในหลายวัฒนธรรมมีแนวโน้มที่จะมี Cultural Intelligence (CQ) สูง ซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการสร้างเครือข่ายทางธุรกิจและตัดสินใจได้ดีขึ้นในสภาพแวดล้อมที่หลากหลายทางวัฒนธรรม

กรณีศึกษา 2 การศึกษาความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่มีผลต่อรูปแบบการบริหารธุรกิจ

Shinnar et al. (2012) ใช้ MMR เพื่อศึกษา อุปสรรคที่ผู้ประกอบการหน้าใหม่ต้องเผชิญในสหรัฐอเมริกาและละตินอเมริกา โดยใช้แบบสอบถามเชิงปริมาณเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคหลัก และใช้การสัมภาษณ์เชิงคุณภาพเพื่อทำความเข้าใจว่าผู้ประกอบการรับมือกับอุปสรรคเหล่านั้นอย่างไร

ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยทางวัฒนธรรม เช่น ค่านิยมเกี่ยวกับความเสี่ยงและความเชื่อเกี่ยวกับความสำเร็จทางธุรกิจ มีผลกระทบอย่างมากต่อพฤติกรรมของผู้ประกอบการ และแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการออกแบบนโยบายสนับสนุนที่คำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่ออธิบายแนวทางและหลักการสำคัญของการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research: MMR) ซึ่งเป็นกระบวนการที่รวมการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ครอบคลุมและมีความน่าเชื่อถือสูงขึ้น

2. เพื่อนำเสนอกรณีศึกษาและตัวอย่างการวิจัยที่ประสบความสำเร็จจากการใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานในประเด็นเกี่ยวกับการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและผู้ประกอบการ โดยเฉพาะในบริบทที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมในโลกธุรกิจปัจจุบัน

3. เพื่อเสนอแนวทางในการประยุกต์ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานในการศึกษาเกี่ยวกับการข้ามวัฒนธรรม (Cross-cultural studies) โดยเน้นบริบทของผู้ประกอบการที่เผชิญกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ทางธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากบทความวิชาการเรื่อง “การวิจัยแบบผสมผสาน: แนวทางและการประยุกต์ใช้ในงานวิจัยเกี่ยวกับการข้ามวัฒนธรรมและผู้ประกอบการ” มีดังนี้

1. ประโยชน์เชิงวิชาการ

บทความนี้จะช่วยให้นักวิจัย นักวิชาการ และนิสิตนักศึกษาที่สนใจเกี่ยวกับงานวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research - MMR) ได้เข้าใจถึงแนวคิด หลักการ และแนวทางการประยุกต์ใช้อย่างละเอียดและชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ทางสังคมที่มีความซับซ้อน เช่น การข้ามวัฒนธรรมและพฤติกรรมผู้ประกอบการ ซึ่งจะช่วยให้การทำวิจัยในอนาคตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ประโยชน์เชิงปฏิบัติที่สำคัญจากบทความนี้ ได้แก่

2.1 เสริมสร้างความเข้าใจที่สมบูรณ์และลึกซึ้ง

บทความนี้จะช่วยให้นักวิจัยสามารถเข้าใจข้อดีของการรวมข้อมูลเชิงปริมาณที่แสดงให้เห็นภาพรวมและแนวโน้มต่าง ๆ เข้ากับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ช่วยขยายความเข้าใจรายละเอียดในเชิงลึกของบริบททางวัฒนธรรม รวมถึงแรงจูงใจในการประกอบการ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่ซับซ้อนในบริบทของการข้ามวัฒนธรรมและการดำเนินธุรกิจ

2.2 เป็นแนวทางในการออกแบบงานวิจัย

บทความนี้มีการนำเสนอแนวทางการออกแบบงานวิจัยด้วยวิธีวิจัยแบบผสมผสานที่หลากหลายและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่ต่างกัน เช่น แบบขนาน (Concurrent Design) แบบตามลำดับ (Sequential Design) แบบเปลี่ยนแปลงรูปแบบ (Transformative Design) และแบบฝังตัว (Embedded Design) ซึ่งจะช่วยให้นักวิจัยสามารถเลือกและออกแบบงานวิจัยให้เหมาะสมกับคำถามและเป้าหมายของงานวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ตัวอย่างที่ชัดเจนของการประยุกต์ใช้ MMR

บทความนี้นำเสนอกรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จทั้งในบริบทต่างประเทศและประเทศไทย เช่น กรณีศึกษาของ Terjesen และ Elam (2009) และการศึกษาเกี่ยวกับผู้ประกอบการไทยในลาว (รัฐนันท์ และคณะ, 2559) ซึ่งทำให้นักวิจัยได้เห็นรูปแบบที่เป็นรูปธรรมของการผสมผสานระหว่างข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพในบริบทที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม นักวิจัยสามารถนำตัวอย่างเหล่านี้ไปเป็นแนวทาง ในการประยุกต์ใช้กับงานวิจัยของตนได้อย่างชัดเจน

2.4 เพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย

การผสมผสานข้อมูลจากวิธีเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพช่วยให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือ มากขึ้น เพราะสามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากหลายแหล่งที่มาของข้อมูล (Triangulation) ซึ่งช่วยให้ข้อสรุปที่ได้มีความแม่นยำและเชื่อถือได้มากยิ่งขึ้น

3. ประโยชน์ในการวางแผนกลยุทธ์ทางธุรกิจ

บทความนี้ให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับวิธีที่วัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและแนวทางของ ผู้ประกอบการ ซึ่งจะประโยชน์ต่อผู้ประกอบการที่กำลังเผชิญกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมในการ ดำเนินธุรกิจ ทำให้สามารถวางแผนกลยุทธ์ทางธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะผู้ประกอบการ ไทยที่ทำธุรกิจในต่างประเทศ หรือต่างชาติที่เข้ามาทำธุรกิจในไทย

4. ให้คำแนะนำสำหรับงานวิจัยในอนาคต

บทความได้เสนอข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยในอนาคต เช่น การขยายการศึกษาวิจัย ไปสู่บริบทที่หลากหลายยิ่งขึ้น การเพิ่มงานวิจัยระยะยาว (longitudinal study) และการเน้นความสำคัญของการ ทำความเข้าใจบริบททางวัฒนธรรมที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งจะช่วยให้นักวิจัยรุ่นต่อ ๆ ไปสามารถวางแผนการ วิจัยได้ตรงตามเป้าหมาย และเป็นประโยชน์ในการสร้างองค์ความรู้ที่ลึกซึ้งต่อไปในอนาคต

บททวนวรรณกรรม

แนวคิดพื้นฐานของการวิจัยแบบผสมผสาน (Fundamental Concepts of MMR)

1. นิยามของการวิจัยแบบผสมผสาน

การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research: MMR) หมายถึงแนวทางการวิจัยที่ผนวกหรือ รวมวิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative) และวิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative) ไว้ด้วยกันภายในกระบวนการ เดียวกันหรือการศึกษาวิจัยชุดเดียวกัน เพื่อช่วยให้นักวิจัยได้รับข้อมูลที่ละเอียดลึกซึ้ง และสร้างความเข้าใจที่ ครอบคลุมต่อประเด็นที่ศึกษามากขึ้น (Creswell & Plano Clark, 2018; Tashakkori & Creswell, 2007) ข้อดีที่สำคัญของการใช้วิจัยแบบผสมผสานคือ สามารถลดข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นเมื่อเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่งเพียง อย่างเดียว โดยสามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากหลายแหล่ง (Triangulation) และช่วยให้ข้อสรุป ของงานวิจัยมีความสมบูรณ์และครอบคลุมมากยิ่งขึ้น (Johnson et al., 2007)

2. แนวคิดทางปรัชญาที่รองรับ MMR

แนวคิดทางปรัชญาที่เป็นรากฐานสำคัญของการวิจัยแบบผสมผสานคือ ปรัชญาปฏิบัตินิยม (Pragmatism) ซึ่งเน้นความสำคัญของผลลัพธ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง และให้ความสำคัญกับการ เลือกวิธีวิจัยตามลักษณะของปัญหาวิจัย โดยไม่ยึดติดว่าต้องใช้เพียงวิธีการวิจัยเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ อย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว (Morgan, 2014; Creswell, 2014) นักวิจัยที่ยึดแนวปรัชญาปฏิบัตินิยมจึง สามารถเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการตอบโจทย์ปัญหาวิจัยของตน โดยไม่ถูกจำกัดด้วยแนวคิดทาง ทฤษฎีหรือปรัชญาใด ๆ เพียงอย่างเดียว (Tashakkori & Teddlie, 2010)

3. รูปแบบของการวิจัยแบบผสมผสาน

แนวทางการวิจัยแบบผสมผสานสามารถแบ่งออกได้เป็นหลายรูปแบบที่สำคัญ ดังนี้

3.1 แบบขนาน (Concurrent Design) เป็นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พร้อมกันในช่วงเวลาเดียวกัน โดยข้อมูลทั้งสองประเภทถูกนำมาวิเคราะห์แยกกัน แล้วนำผลลัพธ์มาเปรียบเทียบและสังเคราะห์เพื่อให้ได้ภาพรวมที่สมบูรณ์ (Creswell, 2014)

3.2 แบบตามลำดับ (Sequential Design) เป็นการเก็บข้อมูลแบบเป็นขั้นตอน โดยเริ่มต้นจากวิธีหนึ่งก่อน และผลลัพธ์จากวิธีแรกถูกนำไปใช้เพื่อช่วยในการออกแบบวิธีการวิจัยขั้นต่อไป เช่น เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพก่อนเพื่อสร้างแนวทางสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณต่อไป (Creswell & Plano Clark, 2018)

3.3 แบบเปลี่ยนแปลงรูปแบบ (Transformative Design) เป็นการเน้นศึกษาปัญหาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม มักนำกรอบแนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางสังคมเป็นศูนย์กลางการออกแบบการวิจัย (Mertens, 2010)

3.4 แบบฝังตัว (Embedded Design) เป็นการใช้วิธีการวิจัยประเภทหนึ่งเป็นหลัก (เช่น วิธีเชิงปริมาณ) โดยฝังวิธีอีกประเภทหนึ่ง (เช่น วิธีเชิงคุณภาพ) ไว้เพื่อเสริมความเข้าใจหรือช่วยอธิบายรายละเอียดบางส่วนที่สำคัญ (Creswell & Plano Clark, 2018)

การวิจัยแบบผสมผสานในการศึกษาการข้ามวัฒนธรรมและผู้ประกอบการ

1. บริบทของการศึกษาข้ามวัฒนธรรม (Cross-Cultural Studies) ในบริบทของผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) เป็นการศึกษาที่เน้นถึงผลกระทบของวัฒนธรรมที่แตกต่างกันต่อพฤติกรรมของผู้ประกอบการ รวมถึงกระบวนการตัดสินใจและรูปแบบการจัดการองค์กร (Busenitz & Lau, 1996; Thomas & Mueller, 2000) ความแตกต่างทางวัฒนธรรมสามารถส่งผลต่อแรงจูงใจ รูปแบบการตัดสินใจ และกระบวนการสร้างธุรกิจใหม่ของผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญ (Hayton et al., 2002) นอกจากนี้ วัฒนธรรมยังมีความสัมพันธ์อย่างชัดเจนกับรูปแบบการบริหารจัดการ (House et al., 2004) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ การตัดสินใจ และการบริหารความเสี่ยงที่มีความสัมพันธ์กับมิติทางวัฒนธรรม เช่น การหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน (uncertainty avoidance) และอำนาจนิยม (power distance) (Hofstede, 2001; Schwartz, 2006) ตัวแปรทางวัฒนธรรมที่มีผลต่อการเป็นผู้ประกอบการยังรวมถึงลักษณะเฉพาะของแต่ละสังคม เช่น ค่านิยม ความเชื่อ วิถีปฏิบัติ และประสบการณ์ทางสังคมที่ผู้ประกอบการมีส่วนร่วมและได้รับอิทธิพล (Thomas & Mueller, 2000)

2. กรอบแนวคิดของการศึกษาด้านผู้ประกอบการในบริบทข้ามวัฒนธรรม ในการศึกษาด้านผู้ประกอบการในบริบทข้ามวัฒนธรรม นักวิจัยมักใช้กรอบทฤษฎีที่สำคัญ ได้แก่ ทฤษฎีมิติทางวัฒนธรรมของ Hofstede (Hofstede's Cultural Dimensions) และทฤษฎีคุณค่าของ Schwartz (Schwartz's Value Theory) ในส่วนของทฤษฎีของ Hofstede (2001) เสนอว่ามีมิติทางวัฒนธรรมที่สำคัญ ได้แก่ ระยะห่างของอำนาจ (Power Distance) การหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน (Uncertainty Avoidance) ความเป็นปัจเจกบุคคลและกลุ่มนิยม (Individualism vs. Collectivism) ความเป็นชายและความเป็นหญิง (Masculinity vs. Femininity) และการมุ่งเน้นเป้าหมายระยะยาวกับระยะสั้น (Long-term vs. Short-term Orientation) มิติเหล่านี้ถูกนำไปใช้เพื่ออธิบายถึงความแตกต่างของพฤติกรรมผู้ประกอบการในบริบทข้ามวัฒนธรรมได้อย่างชัดเจน (Lee & Peterson, 2000) ในขณะที่ Schwartz (2006) เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับระบบคุณค่าซึ่งมีการจัดแบ่งคุณค่าพื้นฐานทางวัฒนธรรมออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ เช่น คุณค่าของความมั่นคง (security) การเปิดรับการเปลี่ยนแปลง (openness to change) การให้ความสำคัญกับตนเอง (self-enhancement) และการให้ความสำคัญกับสังคม (self-transcendence) ซึ่งนักวิจัยสามารถใช้เพื่อวิเคราะห์แรงจูงใจและแนวโน้มของผู้ประกอบการในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้ (Mueller & Thomas, 2001) การศึกษารูปแบบของผู้ประกอบการในบริบทข้ามวัฒนธรรมจะช่วยให้เข้าใจถึงรูปแบบการประกอบกิจการที่แตกต่างกัน เช่น รูปแบบ

ผู้ประกอบการที่เน้นสร้างนวัตกรรม (Innovative entrepreneurship) การประกอบการที่เน้นตอบสนองตลาดท้องถิ่น (Local market orientation) และผู้ประกอบการที่เน้นการแข่งขันในระดับโลก (Global competitive orientation) โดยแต่ละรูปแบบจะมีลักษณะและแนวโน้มแตกต่างกันไปตามบริบททางวัฒนธรรมที่พวกเขาเผชิญอยู่ (Zahra, 2005)

กรณีศึกษาการใช้ MMR ในงานวิจัยเกี่ยวกับการข้ามวัฒนธรรมและผู้ประกอบการ

1. ตัวอย่างงานวิจัยที่ใช้ MMR ในการศึกษาผู้ประกอบการข้ามวัฒนธรรม ตัวอย่างสำคัญของงานวิจัยที่ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research: MMR) ในการศึกษาผู้ประกอบการข้ามวัฒนธรรม ได้แก่ การศึกษาของ Terjesen และ Elam (2009) ซึ่งศึกษาพฤติกรรมและกลยุทธ์ของผู้ประกอบการหญิงที่ดำเนินธุรกิจหลายประเทศที่มีบริบททางวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมาก โดยมีการเก็บข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณผ่านแบบสอบถาม และข้อมูลเชิงคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะของธุรกิจและกลยุทธ์การบริหารจัดการจากผู้ประกอบการหญิงจำนวนมากจากประเทศที่หลากหลาย และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างที่ถูกเลือกอย่างเจาะจง (purposeful sampling) เพื่อสำรวจรายละเอียดเกี่ยวกับแรงจูงใจ ความท้าทาย และกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจในบริบทวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน (Terjesen & Elam, 2009)

หนึ่งในตัวอย่างงานวิจัยที่ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research: MMR) ในการศึกษาผู้ประกอบการข้ามวัฒนธรรมในประเทศไทย คือการศึกษาของรฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร และคณะ (2559) ที่มุ่งเน้นศึกษาการจัดการข้ามวัฒนธรรมทางธุรกิจของผู้ประกอบการไทยในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยใช้วิธีการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณ นักวิจัยได้ใช้แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการชาวไทยที่ดำเนินธุรกิจในลาว จำนวน 20 คน เพื่อประเมินมิติวัฒนธรรมตามแนวคิดของ Hofstede ทั้ง 5 มิติ ได้แก่ มิติความเหลื่อมล้ำทางอำนาจ มิติความเป็นปัจเจกนิยม มิติลักษณะความเป็นชายหญิง มิติการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน และมิติการมุ่งเน้นเป้าหมายระยะยาว ผลการวิจัยพบว่าการจัดการข้ามวัฒนธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.76, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.69) สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ นักวิจัยได้ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ประกอบการไทยในลาว เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมกับการจัดการข้ามวัฒนธรรมของธุรกิจไทยในลาว ผลการวิจัยเสนอว่า ควรมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาลาว ทักษะติดต่อวัฒนธรรม การส่งเสริมการค้าในต่างประเทศของภาครัฐและเอกชน และการร่วมกิจกรรมการกุศล

2. กระบวนการผสมผสานข้อมูลจากวิธีเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กระบวนการผสมผสานข้อมูลในงานวิจัยของ Terjesen และ Elam (2009) มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณผ่านแบบสอบถามที่ออกแบบมาเพื่อวัดปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบการ เช่น ขนาดธุรกิจ รูปแบบธุรกิจ กลยุทธ์การตลาด และลักษณะของวัฒนธรรมองค์กร จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีสถิติเพื่อสรุปผลเบื้องต้นเกี่ยวกับรูปแบบของพฤติกรรมและกลยุทธ์ที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มประเทศ ต่อจากนั้น นักวิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อเข้าใจบริบทที่ลึกซึ้งมากขึ้น เช่น ประสบการณ์ส่วนตัวของผู้ประกอบการ ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจ และความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมใหม่ (Terjesen & Elam, 2009) ในการวิเคราะห์ผลข้อมูลเชิงคุณภาพ นักวิจัยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อค้นหาธีมหรือประเด็นสำคัญที่สะท้อนลักษณะการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการในแต่ละบริบททางวัฒนธรรม และเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพกับผลจากการวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อเสริมสร้างความถูกต้องและสมบูรณ์ของผลการศึกษา โดยการ

ตีความข้อมูลในมุมมองของทั้งสองวิธีนี้ช่วยให้นักวิจัยได้ข้อค้นพบที่มีความชัดเจนและครอบคลุมมากขึ้น (Creswell & Plano Clark, 2018)

สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับการข้ามวัฒนธรรมและผู้ประกอบการในประเทศไทย ในการวิจัยดังกล่าว นักวิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณผ่านแบบสอบถามที่ออกแบบมาเพื่อวัดมิติวัฒนธรรมของ Hofstede จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา เพื่อสรุปผลเกี่ยวกับการจัดการข้ามวัฒนธรรมของผู้ประกอบการไทยในลาว หลังจากนั้น นักวิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเข้าใจบริบทที่ลึกซึ้งมากขึ้น เช่น ประสบการณ์ส่วนตัวของผู้ประกอบการ ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการตัดสินใจ และความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมใหม่ การผสมผสานข้อมูลจากวิธีเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในงานวิจัยนี้ ช่วยให้นักวิจัยได้ข้อค้นพบที่มีความชัดเจนและครอบคลุมมากขึ้น โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณช่วยให้เห็นภาพรวมของการจัดการข้ามวัฒนธรรม ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพช่วยให้เข้าใจลึกซึ้งถึงปัจจัยและบริบทที่ส่งผลต่อการปรับตัวและการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการไทยในลาว

การประยุกต์ใช้ MMR ในการวิจัยอนาคตเกี่ยวกับผู้ประกอบการข้ามวัฒนธรรม

1. แนวทางการออกแบบงานวิจัยที่เหมาะสม การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research: MMR) เหมาะสมอย่างยิ่งในการศึกษาผู้ประกอบการในบริบทข้ามวัฒนธรรม เนื่องจากสามารถให้ข้อมูลเชิงลึกทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ โดยการเลือกแบบแผน MMR ควรขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการศึกษาและคำถามวิจัยที่ชัดเจน (Creswell & Plano Clark, 2018) ในการศึกษาด้านผู้ประกอบการข้ามวัฒนธรรม หากมีเป้าหมายเพื่อสำรวจและทำความเข้าใจในเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมและประสบการณ์เฉพาะตัวของผู้ประกอบการ ควรเลือกใช้แบบแผน MMR แบบตามลำดับ (Sequential Design) โดยเริ่มจากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพก่อน เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการศึกษากลุ่มสนทนา (Focus Group) เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานและประเด็นหลัก ก่อนจะใช้ข้อมูลที่ได้มาพัฒนาเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เช่น แบบสอบถามหรือแบบวัดทัศนคติ (Plano Clark & Ivankova, 2016) ในกรณีที่งานวิจัยมีเป้าหมายหลักในการเปรียบเทียบหรือวิเคราะห์พฤติกรรมในเชิงปริมาณ แต่ต้องการข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อช่วยอธิบายหรือเพิ่มความเข้าใจ ควรเลือกใช้แบบแผน MMR แบบฝังตัว (Embedded Design) โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามเป็นหลัก และฝังข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์หรือการสังเกตการณ์เพื่อเสริมข้อมูลที่ได้ (Creswell & Plano Clark, 2018)

2. เครื่องมือวิจัยที่สามารถใช้ร่วมกัน เครื่องมือวิจัยที่นิยมใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับผู้ประกอบการข้ามวัฒนธรรมด้วยแนวทาง MMR ได้แก่ แบบสอบถามเชิงปริมาณที่เกี่ยวข้องกับมิติทางวัฒนธรรม เช่น มิติของ Hofstede (2001) หรือ Schwartz (2006) และเครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และกลุ่มสนทนา (Focus Group) ในบริบทประเทศไทย มีตัวอย่างงานวิจัยที่ใช้เครื่องมือดังกล่าว เช่น งานวิจัยของธรรณัฐ พงศ์วิริทธิ์ธร และคณะ (2559) ที่ใช้แบบสอบถามตามกรอบมิติทางวัฒนธรรมของ Hofstede เพื่อสำรวจระดับการจัดการข้ามวัฒนธรรม และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อวิเคราะห์บริบทและกลยุทธ์ของผู้ประกอบการไทยในประเทศลาว ผลที่ได้จากการผสมผสานข้อมูลทำให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์ที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น ในขณะที่งานวิจัยของต่างประเทศ เช่น Terjesen และ Elam (2009) ใช้แบบสอบถามเพื่อวัดพฤติกรรมและกลยุทธ์ธุรกิจของผู้ประกอบการหญิงในระดับนานาชาติ และเสริมด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่ออธิบายและเสริมสร้างความเข้าใจต่อพฤติกรรมที่แสดงออกจากผลเชิง

ปริมาณ ดังนั้น การใช้เครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสมจะช่วยเพิ่มความแม่นยำและความสมบูรณ์ในการศึกษาด้านผู้ประกอบการข้ามวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี

3. ข้อดีและข้อจำกัดของการใช้ MMR ในการศึกษาผู้ประกอบการข้ามวัฒนธรรม

3.1 ข้อดีของการใช้ MMR ข้อดีสำคัญของการใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research: MMR) ในการศึกษาผู้ประกอบการข้ามวัฒนธรรม คือ การสามารถเก็บข้อมูลได้อย่างครอบคลุมและละเอียดมากขึ้น เนื่องจากสามารถรวมข้อได้เปรียบของการวิจัยเชิงปริมาณที่ให้ข้อมูลที่เป็นตัวเลข มีความเป็นกลาง สามารถตรวจสอบได้ กับการวิจัยเชิงคุณภาพที่ให้ข้อมูลเชิงลึกและรายละเอียดเกี่ยวกับประสบการณ์และการตีความของผู้ประกอบการในบริบทข้ามวัฒนธรรม (Creswell & Plano Clark, 2018; Johnson et al., 2007) การศึกษาของ Terjesen และ Elam (2009) และรัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร และคณะ (2559) เป็นตัวอย่างที่ดีในการแสดงให้เห็นถึงความสามารถของ MMR ในการรวบรวมข้อมูลที่ช่วยอธิบายปรากฏการณ์อย่างละเอียดมากขึ้น ซึ่งการใช้ทั้งแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึกสามารถให้มุมมองที่หลากหลายเกี่ยวกับปัจจัยวัฒนธรรมและผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจได้

3.2 ข้อจำกัดของการใช้ MMR แม้ว่า MMR จะมีข้อดีมากมาย แต่ก็มีข้อจำกัดที่สำคัญเช่นกัน โดยเฉพาะในเรื่องของความซับซ้อนในการออกแบบและการวิเคราะห์ข้อมูล นักวิจัยจำเป็นต้องมีทักษะที่สูงทั้งในด้านการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ รวมทั้งการผสมผสานข้อมูลที่ได้จากวิธีทั้งสอง ซึ่งอาจทำให้กระบวนการวิจัยมีความซับซ้อนมากขึ้น (Creswell & Plano Clark, 2018; Bryman, 2007) นอกจากนี้การดำเนินงานวิจัยที่ใช้ MMR ยังอาจเผชิญกับข้อจำกัดในการจัดสรรเวลาและทรัพยากรที่ต้องการเพิ่มขึ้น เนื่องจากจำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลหลายรูปแบบในช่วงเวลาที่เหมาะสม และการตีความข้อมูลที่ได้จากวิธีการที่หลากหลายอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งหรือความไม่สอดคล้องกัน ซึ่งผู้วิจัยจำเป็นต้องมีความสามารถในการจัดการและแก้ไขความขัดแย้งดังกล่าวให้ได้ (Bryman, 2007; Tashakkori & Teddlie, 2010) ตัวอย่างเช่นงานวิจัยของรัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร และคณะ (2559) ซึ่งศึกษาผู้ประกอบการไทยในลาว ก็พบว่าความซับซ้อนของข้อมูลที่ได้จากทั้งแบบสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึก ทำให้นักวิจัยต้องใช้ความละเอียดรอบคอบในการวิเคราะห์เพื่อหลีกเลี่ยงความคลาดเคลื่อนของข้อมูล

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. ข้อค้นพบสำคัญของบทความ จากการศึกษาแนวทางการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research: MMR) ในงานวิจัยเกี่ยวกับผู้ประกอบการข้ามวัฒนธรรม พบว่า MMR มีศักยภาพสูงในการศึกษาปรากฏการณ์ที่ซับซ้อนอย่างการข้ามวัฒนธรรมและผู้ประกอบการ เนื่องจากสามารถบูรณาการจุดแข็งของวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเข้าด้วยกัน เพื่อให้ข้อมูลที่ลึกซึ้ง รอบด้าน และครอบคลุมกว่าการใช้วิธีการวิจัยแบบใดแบบหนึ่งเพียงอย่างเดียว (Creswell & Plano Clark, 2018; Johnson et al., 2007)

ตัวอย่างที่ชัดเจนจากงานวิจัยต่างประเทศคือการศึกษาของ Terjesen และ Elam (2009) ที่แสดงให้เห็นว่า MMR ช่วยให้นักวิจัยเข้าใจพฤติกรรมและกลยุทธ์ของผู้ประกอบการข้ามวัฒนธรรมได้ลึกซึ้งขึ้นด้วยการผสมผสานข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเข้าด้วยกัน ในบริบทของประเทศไทย การศึกษาของรัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร และคณะ (2559) ยังยืนยันถึงประสิทธิภาพของการใช้ MMR โดยเฉพาะในการระบุถึงปัจจัยที่สำคัญต่อการบริหารจัดการธุรกิจของผู้ประกอบการไทยในประเทศลาว

ข้อเสนอแนะในการใช้ MMR สำหรับงานวิจัยในอนาคต จากข้อค้นพบข้างต้น จึงเสนอแนะว่าในการวิจัยอนาคตเกี่ยวกับผู้ประกอบการข้ามวัฒนธรรม ควรใช้ MMR โดยเน้นการวางแผนกระบวนการเก็บและ

วิเคราะห์ข้อมูลให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เน้นการเชื่อมโยงข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้ง และครอบคลุมต่อบริบททางวัฒนธรรมที่แตกต่าง (Creswell & Plano Clark, 2018; Tashakkori & Teddlie, 2010)

นอกจากนี้ ควรขยายการศึกษาวิจัยในอนาคตไปยังบริบทที่หลากหลายขึ้น เช่น การเปรียบเทียบระหว่างประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อวิเคราะห์และตีความถึงปัจจัยทางวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้ประกอบการในระดับภูมิภาค และควรเพิ่มการศึกษาระยะยาว (longitudinal study) เพื่อให้สามารถสังเกตการณ์การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้ประกอบการได้ชัดเจนยิ่งขึ้น (Mueller & Thomas, 2001; Zahra, 2005)

2. ข้อเสนอแนะสำหรับนักวิจัยในอนาคต สำหรับนักวิจัยที่มีความสนใจในการศึกษาการข้ามวัฒนธรรมและผู้ประกอบการด้วยวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research: MMR) ในอนาคต จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงประเด็นสำคัญสองประการ ได้แก่ การพัฒนาเครื่องมือวิจัยที่ผสมผสานอย่างมีประสิทธิภาพ และการตระหนักถึงความสำคัญของบริบททางวัฒนธรรม

2.1 การพัฒนาเครื่องมือวิจัยที่ผสมผสานอย่างมีประสิทธิภาพ นักวิจัยในอนาคตควรพัฒนาและเลือกใช้เครื่องมือวิจัยแบบผสมผสานที่สามารถเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพได้อย่างเหมาะสมและครอบคลุม เช่น การพัฒนาแบบสอบถามที่มีลักษณะทั้งการวัดปริมาณและการเปิดคำถามเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมเกี่ยวกับบริบททางวัฒนธรรมและพฤติกรรมของผู้ประกอบการ (Creswell & Plano Clark, 2018; Tashakkori & Teddlie, 2010)

จากตัวอย่างในประเทศไทย งานวิจัยของ ญัฐพันธ์ เขจรนนท์ และคณะ (2563) ที่ศึกษาเกี่ยวกับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน พบว่าการใช้เครื่องมือทั้งแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึกช่วยให้นักวิจัยสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ลึกซึ้งและครอบคลุม โดยเฉพาะด้านแรงจูงใจ การตัดสินใจ และการปรับตัวตามบริบทวัฒนธรรมในชุมชนต่าง ๆ ของไทย (ญัฐพงษ์ ธีระวัฒนานันท์ และคณะ, 2563)

ในส่วนของวิจัยของ Creswell และ Plano Clark (2018) ยังแนะนำให้นักวิจัยพัฒนาเครื่องมือและวิธีการที่สามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลผ่านกระบวนการสามเส้า (Triangulation) โดยใช้ผลจากการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาสนับสนุนกันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือและสามารถอธิบายปรากฏการณ์ได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.2 การพิจารณาบริบททางวัฒนธรรมในการวิจัย การตระหนักถึงความสำคัญของบริบททางวัฒนธรรมเป็นอีกหนึ่งข้อเสนอแนะสำคัญสำหรับนักวิจัยในอนาคต โดยการวิจัยในบริบทข้ามวัฒนธรรม จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินธุรกิจ (Hofstede, 2001; Schwartz, 2006) นักวิจัยจำเป็นต้องทำความเข้าใจบริบททางวัฒนธรรมอย่างละเอียดเพื่อให้สามารถตีความผลการวิจัยได้อย่างถูกต้องและสมเหตุสมผล (Hayton et al., 2002)

ในบริบทประเทศไทย งานวิจัยของ กมลรัตน์ ศิริวงษ์ และสมศักดิ์ บุญคำ (ม.ป.ป.) ชี้ให้เห็นว่าการวิเคราะห์บริบททางวัฒนธรรมที่มีความเฉพาะเจาะจงของไทย เช่น การให้ความสำคัญกับเครือข่ายทางสังคม ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล และระบบอุปถัมภ์ มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อรูปแบบการบริหารจัดการและการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการไทยในบริบทต่างชาติ

เอกสารอ้างอิง

กมลรัตน์ ศิริวงษ์ และสมศักดิ์ บุญคำ. (ม.ป.ป.). *การศึกษาผลกระทบของบริบททางวัฒนธรรมต่อการบริหารจัดการธุรกิจของผู้ประกอบการไทยในบริบทต่างชาติ.*

- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ และคณะ. (2563). ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนไทย: การศึกษาแบบผสมผสานเชิงวัฒนธรรม.
- รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร และคณะ. (2559). การจัดการข้ามวัฒนธรรมทางธุรกิจของผู้ประกอบการไทยในวัฒนธรรมลาว: หลวงน้ำทา. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, 10(4), 1–12.
- Brannen, M. Y. (2004). When Mickey loses face: Recontextualization, semantic fit, and the semiotics of foreignness. *Academy of Management Review*, 29(4), 593–616. <https://doi.org/10.5465/amr.2004.14497613>
- Bryman, A. (2007). Barriers to integrating quantitative and qualitative research. *Journal of Mixed Methods Research*, 1(1), 8–22. <https://doi.org/10.1177/2345678906290531>
- Busenitz, L. W., & Lau, C. M. (1996). A cross-cultural cognitive model of new venture creation. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 20(4), 25–39.
- Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (4th ed.). SAGE Publications.
- Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2018). *Designing and conducting mixed methods research* (3rd ed.). SAGE Publications.
- Greene, J. C. (2007). *Mixed methods in social inquiry*. John Wiley & Sons.
- Hayton, J. C., George, G., & Zahra, S. A. (2002). National culture and entrepreneurship: A review of behavioral research. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 26(4), 33–52. <https://doi.org/10.1177/104225870202600403>
- Hofstede, G. (2001). *Culture's consequences: Comparing values, behaviors, institutions, and organizations across nations* (2nd ed.). SAGE Publications.
- House, R. J., Hanges, P. J., Javidan, M., Dorfman, P. W., & Gupta, V. (2004). *Culture, leadership, and organizations: The GLOBE study of 62 societies*. SAGE Publications.
- Johnson, R. B., & Onwuegbuzie, A. J. (2004). Mixed methods research: A research paradigm whose time has come. *Educational Researcher*, 33(7), 14–26. <https://doi.org/10.3102/0013189X033007014>
- Johnson, R. B., Onwuegbuzie, A. J., & Turner, L. A. (2007). Toward a definition of mixed methods research. *Journal of Mixed Methods Research*, 1(2), 112–133. <https://doi.org/10.1177/1558689806298224>
- Lee, S. M., & Peterson, S. J. (2000). Culture, entrepreneurial orientation, and global competitiveness. *Journal of World Business*, 35(4), 401–416.
- Mertens, D. M. (2010). *Research and evaluation in education and psychology: Integrating diversity with quantitative, qualitative, and mixed methods* (3rd ed.). SAGE Publications.
- Morgan, D. L. (2014). *Integrating qualitative and quantitative methods: A pragmatic approach*. SAGE Publications.
- Morse, J. M. (1991). Approaches to qualitative-quantitative methodological triangulation. *Nursing Research*, 40(2), 120–123. <https://doi.org/10.1097/00006199-199103000-00014>

- Mueller, S. L., & Thomas, A. S. (2001). Culture and entrepreneurial potential: A nine-country study of locus of control and innovativeness. *Journal of Business Venturing*, 16(1), 51–75. [https://doi.org/10.1016/S0883-9026\(99\)00039-7](https://doi.org/10.1016/S0883-9026(99)00039-7)
- Plano Clark, V. L., & Ivankova, N. V. (2016). *Mixed methods research: A guide to the field*. SAGE Publications.
- Schwartz, S. H. (2006). A theory of cultural value orientations: Explication and applications. *Comparative Sociology*, 5(2–3), 137–182. <https://doi.org/10.1163/156913306778667357>
- Shinnar, R. S., Giacomini, O., & Janssen, F. (2012). Entrepreneurial perceptions and intentions: The role of gender and culture. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 36(3), 465–493. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6520.2012.00509.x>
- Tashakkori, A., & Creswell, J. W. (2007). Exploring the nature of research questions in mixed methods research. *Journal of Mixed Methods Research*, 1(3), 207–211. <https://doi.org/10.1177/1558689807302814>
- Tashakkori, A., & Teddlie, C. (2010). *Handbook of mixed methods in social & behavioral research* (2nd ed.). SAGE Publications.
- Teddlie, C., & Tashakkori, A. (2009). *Foundations of mixed methods research: Integrating quantitative and qualitative approaches in the social and behavioral sciences*. SAGE Publications.
- Terjesen, S., & Elam, A. (2009). Transnational entrepreneurs' venture internationalization strategies: A practice theory approach. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 33(5), 1093–1120. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6520.2009.00336.x>
- Thomas, A. S., & Mueller, S. L. (2000). A case for comparative entrepreneurship: Assessing the relevance of culture. *Journal of International Business Studies*, 31(2), 287–301. <https://doi.org/10.1177/0266242611428836>
- Zahra, S. A. (2005). A theory of international new ventures: A decade of research. *Journal of International Business Studies*, 36(1), 20–28. <https://doi.org/10.1057/palgrave.jibs.8400116>